

ШЕФ ЮНІІ МАШИНІСТІВ ДУРИТЬ ЧЛЕНІВ СВОЄЇ ЮНІІ

На мітингу Інтернаціональної Асоціації оф Машиніст. — Пани прислали свого слугу заспокоювати робітників.

В середу, 23-го вересня, відбувся в Лейбор Темпл у Вінніпегу масовий мітинг Інтернаціональної Асоціації оф Машиніст, себто всіх машиністів та гелпрів сінарських й сценарських шапових робітників Вінніпегу і Трансконі, які належать до Інтернаціональної Асоціації оф Машиніст, яка є частиною АФП. Цей спільний мітинг скликано з нагоди прибуття до Вінніпегу президента організації, Вартона, з Вашингтону, Сполучених Держав, де є головний офіс тої організації.

Присутніх на мітингу було поважне число, але сая число 10-те не була заповнена. Це показує найкраще, що юнійне членство машиністів змучене тою реакційною організацією й навіть не зацікавлене було, щоби побачити та вислухати головного шефа своєї організації, якому вона платить річно дванадцять тисяч доларів платні, а других дванадцять тисяч на видатки.

Президент Вартон притягнув з собою також якогось геністера з Шікаго, який був на-півпаний та мучив своєю промовою слухачів близько години. Слухачі були змучені промовою геністера, але чекали, що скаже самий президент. По скінченні промови геністера покликано на платформу представника сінарських шапових робітників, котрий в короткі предствання присутнім жакливе положення робітників та їхніх родин, що їх сінарська компанія викинула з шапів на вулицю, на ласку Веба та Бенета. Представник сінарських робітників сказав, що він і його товариші бачились з послами домініального парламенту та просили їх, щоби вони вживали свого впливу на уряд та примусили його дати сінарській компанії "грент", себто грошеву допомогу з тим застереженням, щоби сінарська компанія прийняла назад всіх робітників до праці.

Сінарові грошей? — запитало кількох з задю. — То все, що робітники хотять? Лише праці? Борімся за щось кращого. Борімся проти цілої системи, яка є корінем безробіття і всего лиха! — чути було кілька голосів, але голова звернув на іншу тему й заглушив голоси. Голова покликав до слова президента Вартона. Все втих-

ло. Всі думали, що президент виголосить повчальну декляцію про теперішнє економічне положення, вкаже на причини економічної кризи та на вихід з неї. Але помилулися слухачі. Президент навіть не торкався теперішньої економічної кризи та її причин, а лише вихвалював "авр контрі". Він сказав, що положення в Канаді не є аж так розпучливе, як дехто собі думає. Те, що сінарська компанія замкнула шапи не є ще нічого страшного, бо в Злучених Державах вже давно й багато шапів позамикано. Все ж — говорив Вартон — ми прямуємо до кращого.

В салі деякі слухачі почали з тиха сміятися з тих слів, що "ми прямуємо до кращого". "Треба нам ще більше і більше організуватися в нашу юнію, а тоді буде краще".

Але що юнія зробила до цього часу?

Голова знову втихомирился, Президент даліше плив небезпідці, які мучили слухачів, бо по правді кажучи, він нічого конкретного не сказав. Однак всі чекали на запити. І коли Вартон закінчив свою "промову", то поспішав багато запитати.

Чому провідники АФП нічого не робили за т. з. "добрих часів", щоби приготувати робітництво до цієї економічної кризи? Деякі європейські держави мають багато краді за кони, якими надають забезпечення робітникам, як має Канада і Злучені Держави. Навіть Австралія дає своїм робітникам діншу охорону під час безробіття, слабостей та старости, як тут, бо, по правді кажучи, тут немає робітників жадної охорони й засуджений на голодну смерть. Що ж ви, лідери юнії, зробили до цього часу, щоби добитися хоч якогось таког за забезпечення для робітників? — було одне з багатьох запитань.

Скільки Австралія має "бет тебе"? Скільки автомобілів? — спитав президент запитуючого. — Ми в Злучених Державах і в Канаді стоїмо найвище від всіх робітників. В нас електричне світло, ванни, авта, ми краще повбирали, а нас свобода. Я можу президентів Гуверові плюнути в очі й нічого мені за це не буде.

Ось так Вартон відповів на це питання й на всі інші питання. Він по кожному питанню вихваляв Америку й все підчерку-

вав, що "ми стоїмо найкраще від всіх інших". Один робітник що три роки тому назад приїхав з Англії, не міг втерпіти, як Вартон вихвалював Америку по кожному питанню, а на питання не відповідав, сказав на останку, коли вже мали замикати мітинг, таке:

— Це правда, що в т. з. "добри часи", коли всі робітники працюють, американські робітники стоять краще від робітників в Європі, але в час безробіття, то в європейських державах робітників, коли без праці, є забезпечений [дою три рази денно. А тут виставлений на голодову смерть Лідери АФП повинні рушитися з місця.

ПРО ДВІ КРИЗИ КАПІТАЛІЗМУ

На протязі двох останніх століть.

На протязі двох останніх десятиліть капіталізм пережив дві кризи, які показали, що він більше не може укріпити себе, як суспільна система, проти якої з кожним днем не зростає би сила працюючих мас. Ця криза показала, що капіталістичний світ стратив здатність мирного поагоджування тих величезних противоріч, щозвиніх сам творить.

Війна показала, що продукційні сили переросли вузькі границі тих капіталістичних куриць, що їх зуть державами. Усє післявоєнний розвиток стократно потвердив цю науку світової війни. Авіація, воздухопластво, радіо не грали ще перед війною тої ролі, яку вони грають тепер. Воздушним кораблем, дирижаблем можна заїхати тепер з Європи до Америки за три дні. Блеріо, відомий конструктор-будівничий аеропланів, твердить, що за яких десять літ аероплани будуть порушуватися зі шкорою шкорою кількістю на годину. Радіохвилі облітають в кількох хвилинах цілий світ.

Після того, як вирішено передати через воздух карти, протістр шез, люди присулулися тисно одні до других, а границі державні стають тигарем. Чи може капіталізм ті границі подолати? — Ні! І це дуже виразно представляють європейські політики, керівники європейського капіталізму. Маючі перед собою з одної сторони, могутий американський капіталізм, а з другої зростаючу силу працюючих мас. — 20 карликових європейських держав намагаються організуватися в одну цілість, бо — як кажуть — ми зовсім знападемо. І збираються, і пишуть ноги, і

Треба посуватися разом із цими економічними законами та пристовуватися до них. Старий лад переживає невідимий хоробу й ми мусимо бути приготувано похоронити його, а на його місце творити щось нового.

Правда, що не було ані одного з слухачів, котрий би встав та висказав з дійсно класової точки погляду про теперішню кризу та вихід з неї, але вже з повишого можна собі виробити поняття, що робітництво недоволяєється пустими фразами провідників АФП, а бажає організації живішої, бажає акції, бажає проведу з своїм щоденній боротьби за право до життя. Шапмен.

Творять комісії і розроблюють денний порядок засідань, нарад, конференцій. — І все не лапає щоденно в їх руках.

Можна твердити, що ніколи вони не створять дійсного союзу капіталістичних держав Європи, бо змислом і основою капіталізму є конкуренція, навіть в часі епохи монополістичного капіталізму. — А, якщо їм і вдалось би зорганізувати той капіталістичний союз Європи для боротьби проти Сполучених Держав Північної Америки і Радянського Союзу, — то це буде нічого іншого, як організація війни. А це було би самовбивством капіталістичного світу.

Друга всесвітня криза, що її переживає капіталізм, — це та криза, про яку ми щоденно читаємо по газетах під скромною рубрикою: — економічна криза. Вона говорить про катастрофу не менш переконуючим голосом, аніж воєнна криза 1914—1918 років. — Трести і картелі, що лапують в капіталістичному світі, не можуть околоти тими величезними можливостями, що криються в сучасній техніці. — Достить вказати на те, що трактор і комбайн, які можуть освободити величезну більшість людства від зморюючої праці єгипетського раба, що працював в поті чола на Фараонів, щоби ті машини-спасителі викликали величезний переполах в капіталістичному світі.

Недивлячись на те, що монополісти капіталізму сковують техніку, вони не знають, де подіти масу товарів, впроваджених при помочи сучасної техніки. Десятки мільйонів людей в капіталістичних країнах щодня бачать неприкрити

власть маленької горсточкі королів вугілля, заліза й золота і знають, що всі продукційні сили в руках тої горсточкі, яка командує державами, континентами, рішає долю сотень мільйонів.

Капіталістичний світ хоче підтягнутися, напружитися і, з кризи, що її переживає вся капіталістична система, шукає виходу шляхоу фашизму, методом інтервенції проти Рад. С. У війну, яку готує капіталізм, була би війною, якої людство ще ніколи не бачило. Чи зможе людство вирвати божевільному бомбу з рук ще завазуся — годі сказати. Але можна сказати, що людство не видержить страхіт нової війни і піде проти божевільних злочинців, які намагаються кинути його на новоу в вир страхіт.

ПІШЛИ СЛІДАМИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

ВЕЛІНГТОН, Нова Зеландія, 18 вересня. (К.П.) — Нова Зеландія буде мати новий національний уряд, що буде при владі так довго, доки не наладнається фінансове положення в тій домінії.

Уряд буде сформований на візір британського національного уряду і буде складатися з десятиох членів. Дотеперішній уряд Нової Зеландії складався з 13 членів. Новий кабінет буде мати рівне представництво з обиднової, тобто урядової партії, і з партії реформістів, яка до цього часу стояла в опозиції до уряду.

Дж. В. Форбс, голова обиднової партії, остане надалі преміером. Дж. Г. Ковтс, бувши преміер а теперішній провідник опозиції, стане членом кабінету і провідником палати послів.

Офіційною опозицією в парламенті буде група лейборітів. Новий національний уряд числит на 40 голосів більшістю в парламенті, в якому є зарад 80 послів, що поділені на такі партії: Обидна або урядова партія має зарад 29 послів, партія реформістів 28 послів, лейборіти 19 послів, незалежні 4 послів.

Лейборітська партія протестує проти відложення генеральних виборів в Новій Зеландії, що мали відбутися слівдуючого місяця, але найновішій події в тій домінії, головно фінансова криза, застала преміера Форбса піти слідом Великої Британії і створити національний уряд для рятуння ново-зеландського капіталізму від краху.

НА ЗЕМЛЯХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

НОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ В ТЮРЕМНИХ МУРАХ.

Так в газеті "Ілюстровани Курер Цодзени" назвав новий тюремний регулямін директор карного департаменту міністерства справедливости, Льорентовіч. Він сказав, що новий тюремний регулямін спирається на "здобутках новочасної науки" і відповідає домаганням "міжнародної опінії". Твердить, що непорозуміння між в'язнями і тюремними функціонерами вже не буде, бо новий тюремний регулямін "гарантує лад і порядок в тюрмі".

Регулямін забезпечує взаєм "духовну опіку, науку, працю і фізичне виховання". Новість є змінювання умови тюремного життя залежно від постійного морального досконалени в'язня. Для нищення рецидивів повторювань проступків будуть служити ізольційні — відокремлені тюрми, які буде чотири.

Дятого, що досі нема закону, що окреслював би, які проступки є політичні, тому не можна устійнити поняття, що таке політичний в'язень! Але в'язні, що поповнили проступок з ідейних причин, можуть також користати з пільг, коли це запропонує начальник тюрми, потвердить прокуратор і згодиться міністерство!

Вдумайтеся добре, читачі, в повиді слова пана Льорентовіча, а переконаєтеся, що в тюремних мурах Польщі буде справді "новий спосіб життя"!

Політв'язні протестують.

"Век Нови" з 22 серпня подає, що у варшавських тюрмах впроваджено вже від 20 серпня ц. р. новий тюремний регулямін в життя, що цілковито кається права політв'язнів.

Проти впровадження в життя цього регуляміну запротестували політв'язні, комуністи, що ув'язнені у варшавських тюрмах — голодівкою. Під тюрмою "павяком" організували в той час робітники протестаційні демонстрації.

Поліційні комісаріати робітничих діляниць заповіли на той час гостре пофідля. Робітничі демонстрації були розігнані. Протестаційну голодівку в ку проголосили були також політв'язні львівської тюрми. Демонстрацію під Бригідками поліція розігнала.

"Век Нови" повідомляє, що центральноа організація Модру видала протест проти скасування новозеландського капіталізму від краху.

визначні письменники й учени різних країн. Між іншими підписав цей протест і відомий англійський драматург Б. Шо.

ПРИСУД В КОМУНІСТИЧНИМ ПРОЦЕСІ.

Перед судом присяглих у Львові скінчився процес, в якому прокуратор обвинувачував чотирох робітників в поширванні комуністичних летючок і участі в масівці-мітингу, щомав за ціль вербувати-позискувати безробітних для комуністичної партії. — Обвинуваченого Похмурського засуджено на рік, Горбала на 8 місяців тяжкої тюрми, а Лотоцького і Падубека звільнено.

СТРАЙК ЛІСОВИХ РОБІТНИКІВ.

В Соколіках, недалеко Турки вибухнув страйк лісових робітників. Причиною страйку є те, що фірма вже від давного часу не виплачує робітникам заробітної платні.

ГОРЯТЬ СТИРТИ.

Ніччю з 8-го на 9-го вересня згоріли дві стирти збіжжя на Фільварку Коців, пов. Городок. Шкода 5 тисяч зод. Причина — невідома.

ЗАМКНЕННЯ ФАБРИК І РЕДУКЦІЯ РОБІТНИКІВ.

В Загузі (Домбровський басейн) замкнено копальню "Кароль" в слід за чим 128 робітників і 7 урядовців викинено на брук. Властитель замкнув копальню тому, щоби перевести дальшу знижку платні на 6 до 26 процент.

На вересень місяць заповідажено "тимчасове" замкнення державної гуті срібла і олова в "Стшебніці". Через це втрагить працю 470 робітників і 40 урядовців.

Демобілізаційний комісар на Горішній Шлеск дав дирекції фабрики паперу в Чулові дозвіл на редукцію 20 робітників.

Заряд гуті "Лявра" в Семіновіцях звернувся до демобілізаційного комісаря о дозвіл на редукцію 206 робітників у відділі грубої бляхи. В цій гуті переведено недавно більш редукції робітників.

Заряд фабрики взуття в Людвінові, біля Кракова, виповів працю всім 230 робітникам і робітницям тому, що фабрика через якийсь час буде нечишна.

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісті"!

ЮХИМ ЗОРА

ЗАЛІЗНЕ ПАВУТИННЯ

(Продовження.)

— Куди цей поламаний домкрат потеліжився? — пробубонув Гудко.

Він кінець-кінцем допильнував Бляшаного — той прямиував до лісу.

Бляшаний вєсч час ретельно виконував свої обовязки, хоборонив бився, ремонтував і доглядав панцерника. Але Гудків досвід ніколи не внія віри першому поверховому вражінню.

Гудко вайдувавто маневрував поміж дерев.

Бляшаний зупинився коло дуба, кинув оком у дупло й вийняв щось звідси.

— Я ще підкую тебе, сто чортів його мамі — подумав Гудко.

очима Гудка, що наближався до гурту.

На Чернаеву пропозицію Гудко кинув байдуже: — Можна... чого ж...

Пому тепер, як ніколи, був не до вподоби підозрливий машиніст поруч невожа.

За дві години, на узвозі серед рясного лісу дрезину атакували бандити...

Запізнене визнання. Тисячокільметровими кроками наближався кінець громадянської війни. Один з епізодів її був поблизу містечка корчі. Червоні, кількістю слабші за ворога, вирішили або вмерти, або перемотти.

Чернаїв загін наскочив був удосвіта на Корчі, але вороги, немов чекаючи на напад, так одностайно зустріли червоноармійців, що вони силув-в-силу втекли.

ротязі — подвійна спека: сонце й палівня. Він лопатив, а з припудрованого вугляним пилом виду стримувся піт.

Петро, витерши піт з обличчя, хушко зліз на землю... Сів на траві, в холодочку від висипу. Аж ось до нього урочисто підійшов Гудко. Вони говорили про кінець громадянської війни, мріяли відбудувати Корчів, організувати комуністичний осередок (ім уже давно чинили вступити до партії). А Шпаала якось журливо й захоплено пишався з героїзму Бляшаного.

Зненацька Гудко згадав свою улюблену лайку.

— Ти це його не забув? Шпаала роздратовано здригнувся. А Гудко, трохи вагавшись, вийняв зміятий папірець і дав його Петрові.

— Прочитай. Тут, як на долоні, видно. Ми пригріди на своїх грудях гадину.

Шпаала взяв папірця бережно, мов динаміт; очі йому заплігали на словах: "Пред'явнич цього... сотник... куреня... Оселедець Лавро..."

— Що за оселедець? Де ви взяли? — Та в нього ж, у цього самого Бляшаного, чи то Оселедеця з піджака. Бачиш, я вже мав манерію зрідка по лісу вешта-

тись. Коли ми ото втекли шведкою, він залишив у вагоні свого піджака.

— Так Оселедець — це Бляшаний... вивачив приголошмений Шпаала.

— Тут не розбери-бери; та хоч верте-круть, хоч круть-верте, а Бляшаний і Оселедець — одно лице. Бачиш, я трохи знав Оселедеця. Вже у війну я чув від людей, що він з братом був у петлюрях. Якби Бляшаного погодили, — вилитий Оселедець вийде.

Коли б землетрус зруйнував станцію — це менше здивувало б Петра, ніж дволичність Бляшаного.

— Добре, що механіка забигнувся. Я б його світа ршив, — тихо проказав Шпаала.

— Де там забигну? Ми його щез зловимо, як рибу в ятір! — подумав Гудко, а вголос мовив: — Бачиш, на нашому шяху, як на залізниці, всього буває. Живемо ми на війні! сьогодні здоровий, а завтра, дивись, владеш на землю... Він нервово крутив вуса. — Я все жажду тебе, брехав, що твоя мати померла з виснаження. Але тут був інший случай. Раз я вже вивів на світ Бляшаного, то розкажу тобі все, як на сповіді.

Шпаала, сплывши подих, підсунув ближче.

— А розкажу я все, що чув від кума Івана. Я жив з ним разом років зо три; за це врем'я він не збрехав ані на стільці... Яюсь так надвечір кум Іван іхав з Корчів товаришком. Його "Щука" тихенько сунулась на підйом. А спереду — як от до дерева — ішла дівчина, хоч води напийся. Коли поїзд підїхав ближче, — дівчина зарейку. Та кум Іван теж не промакс: не одна вже лгала під колеса його "Щуки". Він за контрапарив паровоза й скочив на землю. За ним — кочегар, а там — гаврили та пасажери. Дівчина лежала під прапильним циліндром. На шістьа годились фершал. Він з кумом Іваном виволік нещасну з-під паровоза. Вона була вагітна. Бігунок розрізав їй стегно десь коло живота, але дитина була жива... Настя, твоя мати, моя сестра, померла, а ти остався живий.

Шпаала пожалдиво, як вугляний пил воду, вбирив у себе слова.

— Твій батько, синашу, казав Гудко схвильовано, — пустив тебе на світ, як копіяку, Шпаалу в свою бурхливу течію.

Гудко знав з досвіду, що за тайливий небіж на якийсь час

без всякого прозвища. Раз ти родився на шпалі, то я й назвав тебе шпалою... Доглядав, людина, як свою дитину, віддав до притулку...

Петро тяжко дихав, мов плаче, що довго плив устрить води.

— А чого ж мати кинулася під поїзд? — Бачиш, твій батько не хотів женитись...

Потім Гудко промовив за спокійливо, як лікар до хворого:

— Твоя мати, синашу, пізнала кума Івана... Сказала йому, що дитина від Бляшаного, тобто Оселедеця.

А трохи згодом він додав здовтійшо: — Проте, машиніста не забали, сидить антихрист.

Здавалось, ось-ось від дотіку дошкульного слова, нерви в Петра натягнуться докраю, і він заплаче, як мала дитина. Аж ось за хвилину наблизилась реакція.

приховав від нього свої наміри, і тому лишив його самого...

Петро сидів на траві й порожнім очима дивився на неприємне небо.

"А може дядько помиляється?"

Тямкий Шпаала на цю хвилину не міг добрати розуму. Спочатку його наміри пашили помстою. Але під тиском сумнівів та аналізи йшли за водою, а потому знов повставали й росли...

Невдалий замах. Станція була в обіймах сна. Чатували вартові, та хіба ще не спали вітер і Шпаала. Петро без ліку палив цигарки і борсався з настирними думками. Але ні міцний бакун, ні вечерня прохолода, ні пестливий краєвид не гасили думок про помсту...

Шпаала згадував уривки з дядькової сповіді й розмову з Бляшаним та підозріле поведження машиніста. Помста тягла Петра до вагона, де спав Бляшаний.

Ніщо не порушувало спокою неба. Над лісом, немов бавлячись, пірнула в міжплатний простір зірка. — Це впаля батькова зірка, — вирішив Петро. (Далі буде.)

*) Вантажний паротяг.